

Sygn. akt III KK 383/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Eugeniusz Wildowicz

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego,
w sprawie **A. P.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 2 lipca 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
niekorzyść od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w W.

z dnia 12 grudnia 2017 r., sygn. akt II K [...],

**uchyła zaskarżony wyrok łączny i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 12 grudnia 2017 r., sygn. akt II K [...],
Sąd Rejonowy w W. orzekł wobec skazanego A. P. w następujący sposób:

I. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył kary pozbawienia wolności
orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w W.:

- z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie II K 1290/12, za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. popełnione w dniu 21 maja 2012 r., w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat, której wykonanie zarządzono postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 13 czerwca 2017 r., w sprawie II Ko 1365/17;
 - z dnia 12 maja 2017 r. w sprawie II K 414/17, za przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. popełnione w warunkach ciągu przestępstw w okresie od 18 stycznia 2017 r. do 2 lutego 2017 r., w wymiarze trzech miesięcy pozbawienia wolności ze zobowiązaniem na podstawie art. 46 § 1 k.k. do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem;
 - wymierzając w ich miejsce karę łączną 2 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności;
- II. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 3 k.k. połączył kary ograniczenia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w W.:
- z dnia 3 marca 2017 r. w sprawie II K 248/17 za przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. popełnione w warunkach ciągu przestępstw w okresie od 29 listopada 2016 r. do 4 grudnia 2016 r., w wymiarze roku ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin miesięcznie z zaliczeniem na poczet tej kary okresu zatrzymania w dniu 14 grudnia 2016 r. i zobowiązaniem na podstawie art. 46 § 1 k.k. do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem;
 - z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie II K 915/17, za przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. popełnione w dniu 16 marca 2017 r. w wymiarze sześciu miesięcy ograniczenia wolności z zobowiązaniem do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie;
 - wymierzając w ich miejsce karę łączną 1 roku i 3 miesięcy ograniczenia wolności z zobowiązaniem do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin miesięcznie.

Tak więc Sąd odrębnie, w oparciu o przepisy art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył skazanemu A. P. kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w W. w sprawach II K 1290/12 oraz II K 414/17 i wymierzył temu skazanemu karę łączną pozbawienia wolności w rozmiarze dwa lata i jeden miesiąc, a dopiero następnie na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 3 k.k.

połączył skazanemu kary ograniczenia wolności wymierzone wyrokami Sądu Rejonowego w W. w sprawach II K 248/17 oraz II K 915/17 i wymierzył w ich miejsce karę łączną ograniczenia wolności w rozmiarze jednego roku i trzech miesięcy, z zobowiązaniem do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin miesięcznie.

W ostatnim punkcie dotyczącym łączenia kar, Sąd Rejonowy na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 § 1 k.k. połączył skazanemu A. P. kary wymierzone mu w punktach I i II niniejszego wyroku i wymierzył w ich miejsce karę łączną pozbawienia wolności w rozmiarze dwóch lat i jednego miesiąca oraz 225 dni.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron postępowania i uprawomocnił się w dniu 20 grudnia 2017 r. (k. 21).

Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny wniósł od tego orzeczenia kasację. Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył powyższy wyrok w całości na niekorzyść skazanego A. P., zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego materialnego, a to:

- art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k., polegające na połączeniu w wyroku łącznym kar pozbawienia wolności pomimo tego, że jedna z tych kar, a mianowicie kara 3 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 12 maja 2017 r., sygn. akt II K 414/17, z uwagi na jej wykonanie nie mogła być podstawą orzeczonej kary łącznej;

- art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 3 k.k. oraz art. 87 § 1 k.k., polegające na zaniechaniu połączenia wymierzonych i podlegających wykonaniu kar pozbawienia wolności z karami ograniczenia wolności przy przyjęciu, że miesiąc ograniczenia wolności równa się 15 dniom pozbawienia wolności, przy jednoczesnym błędnym orzeczeniu odrębnie kary łącznej pozbawienia wolności i kary łącznej ograniczenia wolności, a następnie dopiero po ich połączeniu orzeczenie kary pozbawienia wolności w latach, miesiącach i dniach, a więc z rażącym naruszeniem obowiązujących przepisów prawa materialnego.

Formułując powyższy zarzut autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku łącznego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna i należało ją uwzględnić. Została również złożona w terminie wskazanym w art. 524 § 3 k.p.k., zgodnie z którym niedopuszczalne jest uwzględnienie kasacji na niekorzyść oskarżonego wniesionej po upływie roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia.

W niniejszej sprawie rzeczywiście doszło do rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego, które w sposób oczywisty miało istotny wpływ na treść wyroku.

Mianowicie, na karcie 10 akt sprawy znajduje się informacja, zgodnie z którą kara 3 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 12 maja 2017 r., w sprawie II K 414/17, za przestępstwa z art. 278 § 1 k.k., została wykonana z dniem 29 września 2017 r. Informacja ta znalazła potwierdzenie w aktach wykonawczych dotyczących kary pozbawienia wolności, o sygn. Wp [...], dołączonych do głównych akt sprawy karnej. W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy w W., wydając wyrok łączny dysponował już taką informacją. Natomiast zgodnie z art. 85 § 2 k.k., podstawą orzeczenia kary łącznej mogą być wyłącznie kary lub kary łączne wymierzone i podlegające wykonaniu, w całości lub chociaż w części. W tej zaś sytuacji nie ulega wątpliwości, że doszło do naruszenia art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k., skoro jedna z tych kar, z uwagi na jej wykonanie, nie mogła być podstawą orzeczonej kary łącznej. W sytuacji bowiem, gdy zakończona została procedura wykonania kary, w świetle obowiązujących przepisów niedopuszczalne było objęcie jej karą łączną.

Ponadto, zgodnie z art. 87 § 1 k.k., w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności, sąd wymierza karę łączną pozbawienia wolności, przyjmując, że miesiąc ograniczenia wolności równa się 15 dniom pozbawienia wolności. Treść tego przepisu jest jednoznaczna. Wprowadza on wyjątek od zasady łączenia kar tylko tego samego rodzaju, uzasadniony brakiem możliwości równoczesnego wykonywania wskazanych kar. Wymienione kary podlegają łączeniu w karę łączną, mimo że nie są karami tego samego rodzaju. Przesłanką wydania takiego orzeczenia jest nie tylko dokonanie końcowej oceny, czy w jego efekcie cele kary zostaną spełnione, jak wskazano w art. 87 § 2 k.k., ale respektowanie określonych w art. 86 § 1 k.k. reguł wymiaru kary łącznej (warunkujących stosowanie art. 87 § 2 k.k.) oraz dyrektyw wymiaru

teższe kary, opisanych w art. 85a k.k. Orzeczoną karą łączną jest wówczas kara pozbawienia wolności i na taką karę przelicza się kary ograniczenia wolności według wskazań określonych w tym przepisie (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 lipca 2003 r., III KK 276/03 OSNwSK 2003, Nr 1, poz. 1530; z dnia 28 sierpnia 2008 r., V KK 77/08, LEX nr 449089; z dnia 9 grudnia 2009 r., V KK 323/09, LEX nr 553769; z dnia 21 lutego 2013 r., V KK 458/12, LEX nr 1277818; z dnia 16 grudnia 2016 r., II KK 295/16, LEX nr 2178699).

W niniejszej sprawie doszło więc także do naruszenia art. 87 § 1 k.k., skoro kara pozbawienia wolności orzeczona w sprawie o sygn. akt II K 1290/12, nie została połączona prawidłowo z karami ograniczenia wolności orzeczonymi w sprawach o sygnaturach II K 248/17 i II K 915/17. Z uwagi na istnienie warunków do orzeczenia kary łącznej, Sąd był zobligowany do dokonania swego rodzaju „przeliczenia” kary ograniczenia wolności według zasad przewidzianych w art. 87 k.k., a następnie wymierzenia jednej kary łącznej pozbawienia wolności, stosownie do reguł wynikających z art. 86 § 1 k.k. Nie było możliwe dokonanie połączenia kary niejako „dwuetapowo” – poprzez najpierw połączenie zbiegających się kar pozbawienia wolności i osobno kar ograniczenia wolności i dopiero następnie łączenie tych dwóch wyników. Zaniechanie przez Sąd pierwszej instancji obowiązku wymierzenia kary łącznej obejmującej kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności określone w przedstawionych wyżej sprawach, stanowiło rażące naruszenie przepisów prawa materialnego (art. 85 k.k. i art. 87 k.k.) i miało istotny wpływ na treść wydanego wyroku łącznego.

W rezultacie, Sąd Najwyższy, uwzględniając kasację Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego wniesioną na niekorzyść skazanego, na mocy art. 537 § 2 k.p.k., uchylił zaskarżony wyrok łączny i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania. W kolejnym postępowaniu Sąd pierwszej instancji będzie mieć na uwadze wszystkie uwagi podniesione przez Sąd Najwyższy w niniejszym uzasadnieniu. Jeśli stwierdzi warunki do wydania wyroku łącznego, wyda stosowne orzeczenie, przestrzegając wszystkich reguł dotyczących tej instytucji prawnej i bacząc, by nie doszło do naruszenia przepisów prawa.